

OPINIA KONSERWATORSKA

Dotyczy rzeźby świętego Jana Nepomucena

OPINIA KONSERWATORSKA
Dotyczy Rzeźby świętego Jana Nepomucena

OPIS

Pochodząca z 1799 roku kamienna figura znajduje się w centrum Małej Wsi, przy drodze prowadzącej do Bodzanowa. Rzeźba przedstawiająca Św. Jana Nepomucena umieszczona jest na kolumnie, wspartej na prostopadłościennym postumencie. Postać świętego ujęta w typowy sposób, w lekkim kontrapoście, do piersi przyciska obiema rękami krzyż i liść palmy. Nad głową nimb z gwiazdkami. Sposób opracowania rzeźbiarskiego raczej syntetyczny, rysunek słabo pogłębiony. Na frontowej i tylnej płaszczyźnie postumentu wgłębnie ryte inskrypcje. Frontowa informuje o fundatorze rzeźby - Klemensie Nakwaskim, z tyłu inskrypcja informująca o przebudowie figury w 1935 roku. Pierwotnie całość wyglądała zapewne nieco inaczej - podbudowę całości stanowił granitowy kamień narzutowy, który obecnie leży obok. Na nim umieszczono prostopadłościenny postument wykonany z piaskowca, a na nim bezpośrednio stała rzeźba Św. Nepomucena rzeźba. Zapewne podczas przebudowy w 1935 roku dla lepszej ekspozycji figury świętego wykonano podwyższenie całości - rzeźba stoi w obniżeniu terenu, poniżej drogi. Podwyższenie zrealizowano dodając betonową schodkową podstawę oraz betonową, odlewaną kolumnę pomiędzy postumentem a rzeźbą. Postument oraz rzeźba wykonane są z piaskowca. Na postumencie widoczne ślady obróbki kamieniarskiej (szarnir).

CEL I ZAKRES

Celem opinii jest określenie stanu technicznego obiektu oraz zaproponowanie rozwiązań naprawczych i zabezpieczających.

Zakres opracowania obejmuje:

- Oględziny obiektu;
- Wykonanie dokumentacji fotograficznej
- Określenie stanu technicznego;
- Sformułowanie wytycznych dotyczących zabezpieczania i naprawy

STAN ZACHOWANIA

Ogólnie stan zachowania można określić jako zły. Betonowa kolumna pęknięta – dla powstrzymania całkowitej destrukcji zastosowano metalowe opaski. Górna część kolumny - kapitel z widocznymi ubytkami odsłaniającymi zbrojenie. Całość bardzo mocno zabrudzona, pokryta produktami smółkowymi. Wszystkie elementy dotknięte są korozją biologiczną – widoczne są liczne kolonie glonów, mchów i porostów nasilone zapewne przez zacienienie i zwiększona wilgotność – rzeźba stoi pod wysokimi drzewami.

Kamień postumentu i rzeźby zniszczony, jednak są to raczej zniszczenia powierzchniowe. W wielu miejscach materiał uległ znacznej degradacji – na skutek osłabienia i wypłukania spoiwa, ubytki kamienia można zaobserwować zarówno w detalach rzeźbiarskich jak i na płaskich powierzchniach, krawędziach itp. Na elementach rzeźby takich jak palma, krucyfiks widoczne ślady złocień.

OPINIA KONSERWATORSKA
Dotyczy Rzeźby świętego Jana Nepomucena

Fot. 1

OPINIA KONSERWATORSKA
Dotyczy Rzeźby świętego Jana Nepomucena

Fot. 2

Fot. 3

OPINIA KONSERWATORSKA
Dotyczy Rzeźby świętego Jana Nepomucena

Fot. 4

Fot. 5

OPINIA KONSERWATORSKA
Dotyczy Rzeźby świętego Jana Nepomucena

Fot. 6

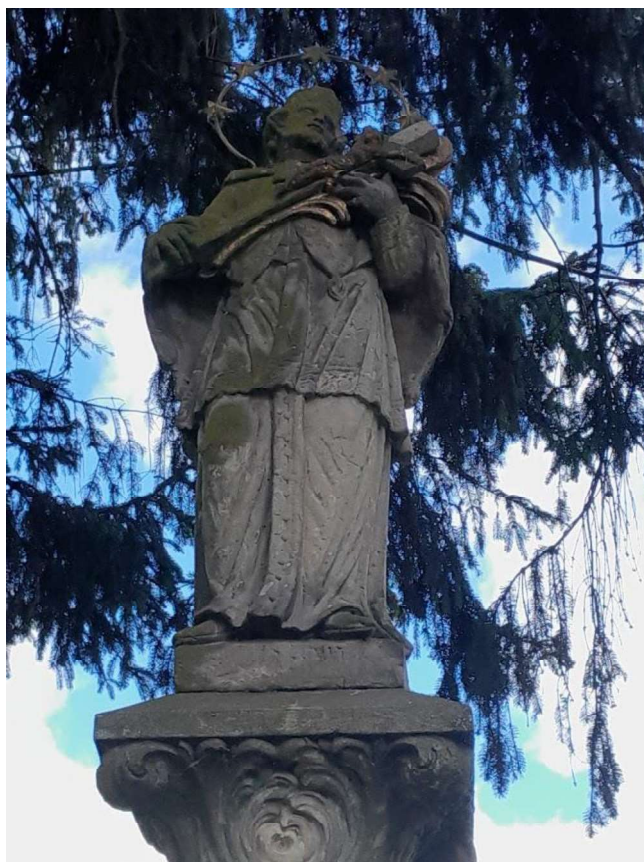

Fot. 7

OPINIA KONSERWATORSKA
Dotyczy Rzeźby świętego Jana Nepomucena

Fot. 8

Fot. 9

OPINIA KONSERWATORSKA
Dotyczy Rzeźby świętego Jana Nepomucena

WNIOSKI

Obiekt wymaga natychmiast zabiegów konserwatorskich, które zapobiegą jego destrukcji. Przed przystąpieniem do robót należy sporządzić szczegółowy Program Prac Konserwatorskich .

W ramach prac konserwatorskich należy wziąć pod uwagę relokację obiektu, która umożliwi jego lepszą ekspozycję oraz znalezienie miejsca mniej zacienionego. Wydaje się, że właściwym będzie zastosowanie oryginalnego kamienia granitowego do podbudowy całości w nowym miejscu. Wymagać to będzie wykonania zagłębionego w gruncie fundamentu betonowego.

Celem projektowanych prac musi być przerywanie procesu destrukcji oraz zabezpieczenie przed dalszym niszczeniem. Zakłada się wykonanie wszelkich niezbędnych prac przywracających walory techniczne i estetyczne obiektu z zachowaniem charakteru starości, wynikających z naturalnego patynowania obiektu w warunkach ekspozycji zewnętrznej . Dla realizacji zadania należy przewidzieć wykonanie niezbędnych zabiegów technicznych - w pierwszym rzędzie naprawy pęknięcia kolumny jak i zabiegów związanych z usunięciem zabrudzeń oraz korozji biologicznej z powierzchni. Zasadniczym zadaniem z ramach poprawy stanu technicznego będzie wzmocnienie kamienia rzeźby ze zwieńczenia przez impregnację żywicami krzemooorganicznymi . Dla przywrócenia pierwotnych walorów estetycznych obiektu proponuje się likwidację mechanicznych ubytków kamienia rzeźby oraz ubytków formy kolumny z głowicą jak i uzupełnienie złocień. W celu zapewnienia długotrwałego efektu estetycznego po scaleniu kolorystycznym obiekt musi zostać zaimpregnowany środkami biobójczymi .

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

- demontaż
- usunięcie glonów, porostów (mechaniczne, metody strumieniowe z zastosowaniem pary, opryski chemiczne)
- impregnacja przeciwko korozji biologicznej (np. środek BFA Remmers)
- oczyszczenie z zabrudzeń , przemalowań, fałszywej patyny (mechaniczne, metoda CP z zastosowaniem suchego lodu, wspomagane kompresami chemicznymi)
- zespolenie - sklejenie kolumny (kleje na bazie żywic epoksydowych , np. Eurstac z wypełniaczem mineralnym)
- wzmocnienie osłabionej struktury kamienia rzeźby (impregnacja preparatami krzemooorganicznymi z sezonowaniem, np. preparat KSE 100, KSE 300 Remmers)
- lokalne, drobne uzupełnienia ubytków (kity mineralne np. Restauriermortel Remmers)
- scalenie kolorystyczne (np. farba na bazie pigmentów Kremer i spoiwa Silikonharzfarbe LA, Remmers)
- uzupełnienie złocień złotem płatkowym 24 K na mikstion olejny

OPINIA KONSERWATORSKA
Dotyczy Rzeźby świętego Jana Nepomucena

- montaż całości w nowym miejscu po wykonaniu fundamentu betonowego zagłębionego w ziemi – z zastosowaniem kamienia granitowego jako podbudowy całości
- impregnacja hydrofobizująca (np. Funcosil WS, Remmers)

PRZEDMIAR

Podstawa: wysokość 40 cm , szerokość 120 cm, głębokość 120 cm ;

Postument: wysokość 145 cm, szerokość 55 cm; głębokość 55 cm

Kolumna: wysokość 155 cm, średnica 32 cm ;

Rzeźba: wysokość 125 cm, szerokość 46 cm ;

Powierzchnia: postument : $\Sigma \sim 319 \text{ dm}^2$, kolumna : $\Sigma \sim 155 \text{ dm}^2$, rzeźba : $\Sigma \sim 172 \text{ dm}^2$

Sporządził mgr Błażej Zawadzki, dnia 5 maja 2024